

Richtlijn opvang dak- en thuisloze mensen

Versie 13: 21-12-2021

Maatregelen 18 december 2021

Op 18 december is een landelijke lockdown afgekondigd om verspreiding van het coronavirus tegen te gaan. Daarom roept het ministerie van VWS gemeenten op – net als tijdens eerdere landelijke lockdowns – de nachtopvang ook open te stellen voor mensen die daar conform de Wmo2015 geen recht op hebben en ervoor te zorgen dat dakloze mensen overdag naar binnen kunnen om warm te worden, voor sanitaire behoeften en om een maaltijd te nuttigen. Locaties waar georganiseerde dagbesteding plaatsvindt voor kwetsbare groepen mogen openblijven. Inlooplocaties voor dak- en thuisloze mensen vallen hier ook onder. De oproep blijft geldig zolang er sprake is van een landelijke lockdown, in ieder geval tot 14 januari. De afspraken tussen het Rijk en de VNG over compensatie van de meerkosten in verband met het volgen van deze richtlijn zijn hierbij van toepassing.

Meer nog dan tijdens eerdere lockdowns is de inzet van alle gemeenten met creativiteit en flexibiliteit nodig in verband met de grotere besmettelijkheid van de Omikron variant. Het ministerie van VWS doet daarom een nadrukkelijk beroep op alle centrumgemeenten om waar nodig in gezamenlijkheid of onderlinge afstemming alle dak- en thuisloze mensen op te vangen.

Onderstaande maatregelen en adviezen blijven onverminderd van kracht:

1,5meter maatregel in de opvang langdurig van kracht

- Het RIVM heeft het ministerie van VWS op 8 november geadviseerd over veilige opvang van dak- en thuisloze mensen in het kader van het toenemend aantal besmettingen.
- Het RIVM adviseert om de veilige afstand van 1,5 meter te handhaven tot het einde van de winterkoude-regeling. Op deze manier wordt een veilige setting gecreëerd voor de doelgroep dak- en thuisloze mensen, van wie bekend is dat zij kwetsbaarder zijn dan de algemene bevolking.
- Het ministerie van VWS roept daarom gemeenten en opvanginstellingen op alle locaties die bedoeld zijn voor dag- en nachtopvang van dak- en thuisloze mensen wederom conform de 1,5 meter in te richten. Daarbij behoren dus ook inloopvoorzieningen die specifiek bedoeld zijn voor deze doelgroep.
- Deze oproep blijft geldig tot 1 april 2022.

Mondkapjes

De mondkapjesplicht geldt niet in de maatschappelijke opvang. Dit is geen openbare binnenruimte. Wel geldt een dringend advies een mondkapje te dragen in de gemeenschappelijke ruimten van de maatschappelijke opvang. Zorgverleners in de maatschappelijke opvang worden geadviseerd dakloze mensen te informeren over de mondkapjesplicht in openbare binnenruimtes en het dringende advies een mondkapje te dragen in de gemeenschappelijke ruimtes van de opvang en deze beschikbaar te stellen.

Quarantainelocaties

Het is nog steeds van belang voldoende quarantaineplekken te organiseren voor het geval dat een besmetting plaatsvindt in opvang en woonvoorzieningen. Regionale samenwerking met andere zorginstellingen is cruciaal. Denk daarbij ook aan beschermd wonen en de vrouwenopvang.

Bij een uitbraak in de maatschappelijke opvang moet de hele locatie in quarantaine. Gezien de problematiek van de doelgroep kan dit onhoudbare situaties opleveren. Het advies luidt daarom verspreid over de regio meerdere locaties in te richten waar mensen in quarantaine kunnen.

Corona in relatie tot maatschappelijke opvang in het algemeen

De crisis biedt een kans om opvang zo veel mogelijk structureel om te bouwen naar 1 of 2 persoonskamers in plaats van slaapzalen. Waar mogelijk wordt (zelfstandige) huisvesting georganiseerd, indien nodig met begeleiding. Wanneer mensen een eigen woonruimte hebben, is het eenvoudiger voor hen om 1,5 meter afstand te houden. Ook kan dit het herstel bevorderen van deze mensen. Dit is in lijn met de ambitie uit *Een (t)huis, een toekomst*.¹

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de begeleiding van dak- en thuisloze mensen bij praktische zaken, zoals het regelen van een briefadres, een zorgpolis, ID bewijs, schuldhulpverlening, en inschrijving bij Woningnet. Wanneer de praktische zaken op orde zijn kunnen mensen zo snel mogelijk begeleid worden naar huisvesting (eventueel met begeleiding).

Een belangrijke les uit het begin van de crisis is dat het nodig is om locaties open te houden (of extra te openen) waar dak- en thuisloze mensen overdag naar binnen kunnen. Dit voorkomt overlast op straat en het verergeren van problematiek. Het Rijk roept gemeenten op om lokaal te bezien of extra locaties nodig zijn op basis van verschillende scenario's.

Betrek de lokale cliëntenorganisatie bij deze (en andere) ontwikkelingen: zij kunnen advies geven over hoe dit vormgegeven zou kunnen worden. Kijk op www.wijzijnmind.nl/mind-atlas voor lokale cliëntorganisaties en initiatieven die werken vanuit ervaringsdeskundigheid. Mocht geen lokale cliëntenorganisatie aanwezig zijn kan de 'Vliegende Brigade Ervaringsdeskundigheid' helpen in het vinden van een oplossing om ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid te betrekken. Kijk hiervoor op www.ervaringsinzet.nu.

Bij gezondheidsklachten

Instellingen die zorg dragen voor deze doelgroep wordt geadviseerd navraag te doen (triage) bij elke cliënt naar klachten die passen bij een besmetting met COVID 19, zoals nieuwe hoestklachten of verergering van bestaande hoestklachten. Koorts is een bijkomend criterium om aan een besmetting met COVID 19 te denken. Zie ook de [website](#) van het RIVM voor de symptomen.

Iedereen kan bij verdenking op COVID 19 getest worden. Na het afnemen van een test bij een dakloze persoon moet diegene in een aparte (isolatie)ruimte verblijven totdat de uitslag bekend is. Bij een positieve test moet de isolatie worden voortgezet totdat de persoon 1 dag klachtenvrij is. De bevestiging van een COVID 19 besmetting moet gemeld worden bij de GGD. De regels zoals die worden toegepast door de GGD'en zijn hierbij leidend.

Als een persoon niet getest kan of wil worden, maar er wel een verdenking van COVID 19 is, moet diegene ook in isolatie verblijven tot de persoon 1 dag klachtenvrij is. Enkel de verdenking op COVID 19 hoeft niet gemeld te worden bij de GGD.

Indien klachten bij een zieke dakloze persoon verergeren moet contact opgenomen worden met de eerstelijnsvoorziening waarmee de instelling afspraken heeft. Indien klachten dermate ernstig en acuut zijn, moet telefonisch worden overlegd met de spoedeisende hulp van een ziekenhuis.

¹ [Kamerbrief over Een \(t\)huis, een toekomst, De aanpak van dak- en thuisloosheid | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

Zorg dat vervoer beschikbaar is voor het verplaatsen van zieke dak- en thuisloze mensen naar de aparte (isolatie)ruimte om uit te zieken of om hen naar het ziekenhuis te brengen. Zie hiervoor het [protocol](#) noodzakelijk zittend vervoer.

Het is ongewenst dat zieke dak- en thuisloze mensen de straat op gaan voordat zij zijn hersteld.

Mogelijk weigert een dakloze persoon verblijf in de aparte (isolatie)ruimte als sprake is van een (vermoedelijke) besmetting met het coronavirus. Neem in dat geval contact op met de lokale GGD. Zij zijn verantwoordelijk voor de procedure in het geval van een mogelijke gedwongen opname in het kader van de Wet publieke gezondheid (Wpg). De GGD handelt vervolgens conform een met het RIVM afgestemd protocol waarover nauwe afstemming plaatsvindt.

Bij vragen over de uitvoering van de maatregelen kunnen instellingen advies vragen aan de GGD in hun regio.

Ten aanzien van de veiligheid van medewerkers (testen en PBM)

Medewerkers en vrijwilligers moeten altijd de algemene hygiënerichtlijnen volgen (geen handen geven; regelmatig handen wassen; hoesten en niezen in de elleboog; papieren zakdoekjes gebruiken).

Medewerkers van de maatschappelijke opvang die COVID 19 cliënten verplegen en verzorgen moeten persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) gebruiken.

In principe hebben medewerkers in de maatschappelijke opvang verder geen PBM nodig. Echter, er zijn situaties waarin het niet mogelijk is om de 1,5 meter te waarborgen. In die gevallen wordt medewerkers geadviseerd om preventief medische mondneusmaskers te dragen. Hiervoor kan gebruik worden gemaakt van de reservepakketten die reeds beschikbaar waren. Ook vrijwilligers kunnen aanspraak maken op reservepakketten. Kijk [hier](#) voor meer informatie over reservepakketten en het aanvragen hiervan.

Het is belangrijk om extra aandacht te besteden aan [de algemene hygiëne-richtlijnen in de maatschappelijke opvang](#). Het is bijvoorbeeld van belang om handschoenen te dragen bij de reiniging van toiletten en de omgang met vuil wasgoed.

Houd ook rekening met de [regels rondom ventilatie](#) in gebouwen van de maatschappelijke opvang.